

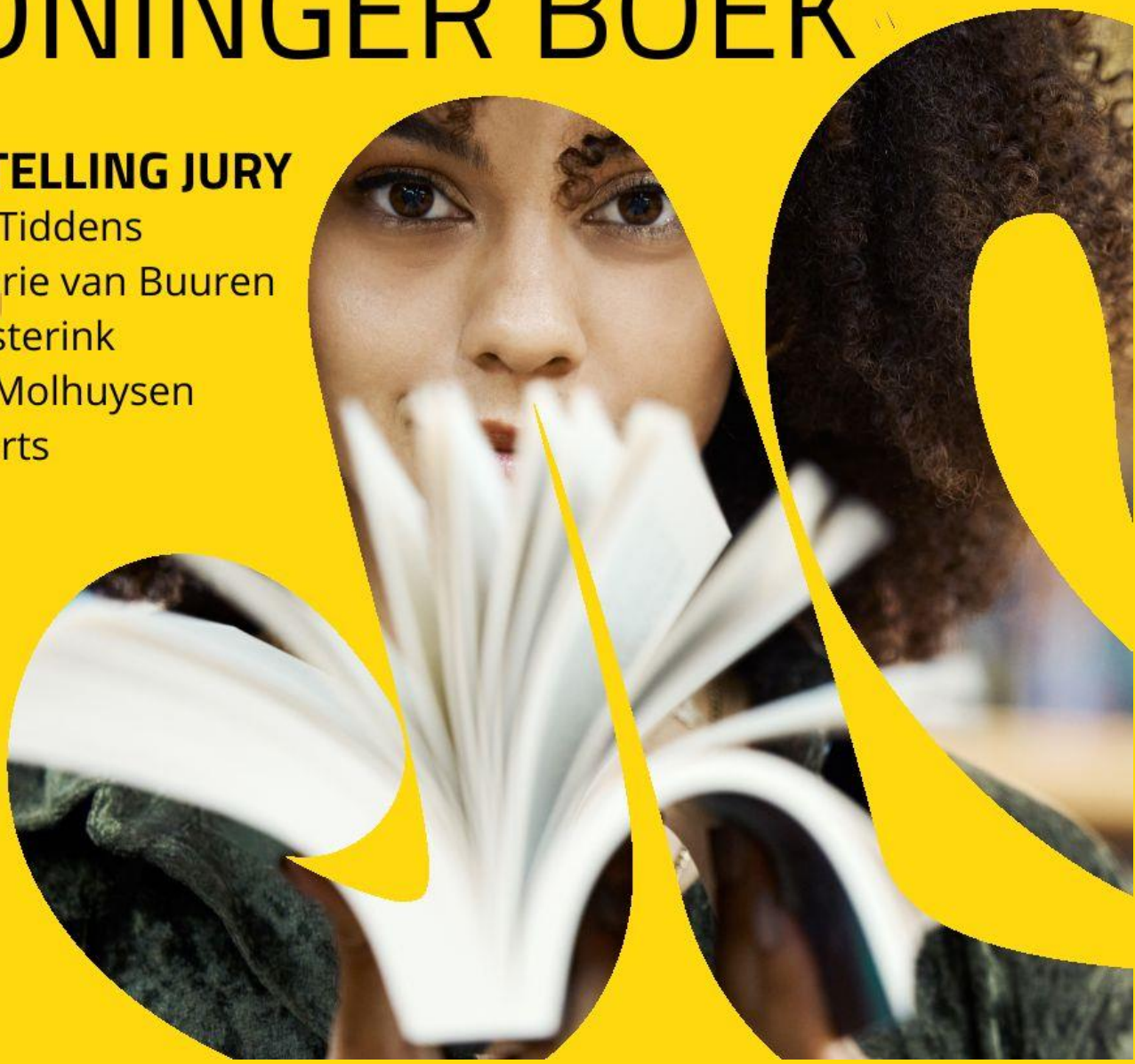
WOORDWOORD

JURYRAPPORT 2024

HET BESTE GRONINGER BOEK

SAMENSTELLING JURY

Anneke Tiddens
Annemarie van Buuren
Ben Westerink
Maaïke Molhuysen
Nick Everts

JURYRAPPORT 2024

Maar liefst 49 boeken werden er ingestuurd voor de verkiezing van het Beste Groninger Boek 2024. De jury was ervan onder de indruk – niet alleen van het aantal boeken, maar ook van de kwaliteit en grote verscheidenheid van al deze verhalen die zich afspelen in Stad en Ommeland, handelen over een Groninger onderwerp en/of geschreven zijn door een in Groningen woonachtige auteur. Wat een rijkdom.

Anneke Tiddens

Annemarie van Buuren

Ben Westerink

Maaïke Molhuysen

Nick Everts

MIJN DOCHTER
DRAAGT EEN STEEN

Levende Legende

in Grunneger Odyssee

Het Amazone
-dagboek

Elzo Smid

JANNEKE DE BIJL

ALS,
DAN

ALS, DAN – EEN LOGISCHE ROMAN | JANNEKE DE BIJL

UITGEVERIJ NIJGH & VAN DITMAR

Studente filosofie Eefje past de logica toe om de wereld te begrijpen. Dat lijkt echter steeds minder goed te werken. Haar moeizame relatie met medestudent Sjoerd leidt tot eindeloos getob en ze wordt bovendien steeds vaker geplaagd door paniekaanvallen. Als dat alles zich niet langer weg laat redeneren, moet ze op zoek naar wat er diep vanbinnen in haar leeft.

Levert dat een zwaar boek op? Allerm minst: De Bijl is naast schrijfster ook cabaretière en neemt de lezer als vanzelf mee naar Eefjes pogen om met logisch denken haar dagelijkse zorgen te duiden. De vleugjes zelfspot waarmee Eefje haar beslommeringen beschrijft zijn bovendien mooi gedoseerd. Dat alles zorgt voor een prettig evenwicht tussen diepgang en humor in deze frisse debuutroman.

FICTIE

De jury kreeg 26 boeken voorgelegd in de categorie fictie. Van prentenboek tot reisverhaal, van speculatieve fictie tot spoken word, van gefictionaliseerde familieroman tot in romanvorm gegoten herinneringen aan de jaren tachtig. Uiteindelijk kwam de jury in deze categorie tot de volgende shortlist:

LEVENDE LEGENDE – N GRUNNIGER ODYSSEE | INGEBORG NIENHUIS

STICHTING T GRUNNIGER BOUK

Willem Hartsema – in 1960 geboren in een dorpje achter diek – is een levende legende. Wanneer hij met zijn band Woarom Nait? de Soundmixshow wint, is dat het begin van een glorieuze carrière in de muziek. Als Will Harris speelt hij jarenlang op alle podia die Groningen rijk is. Maar na de dood van zijn zoon Aäron en de scheiding van zijn grote liefde Mientje zit hij aan de grond en kijkt hij terug op zijn woelige leven. Is het 't allemaal waard geweest? En dan bedenkt zijn manager een wild plan om Will Harris nog éénmaal te laten vlammen.

Schrijver en streektaaldeskundige Nienhuis laat in dit boek alles zien wat Stad en Ommeland zo mooi maakt – van het oneindige landschap tot de donkere kroegen waar de muzieksceen bruist – en neemt terloops ook de Groninger geschiedenis van de afgelopen eeuw mee. Levende legende is een meeslepend verhaal met een verrassend einde, geschreven in het prachtigste Gronings dat er is, dat ook voor niet-Groningers prima te volgen is.

HET AMAZONE-DAGBOEK | ELZO SMID

UITGEVERIJ PALMSLAG

'Dit zijn de geselecteerde en herschreven dagboek aantekeningen van mijn oom, die in 1978 voor zijn werk naar het Amazonewoud van Peru reisde en daar stuitte op één van de mysteries van de biologie.' Zo begint dit boek en lang blijf je bij de gedachten dat wat we lezen op waarheid berust: het onderzoek van deze oom Anton Smelt naar de manier waarop nieuwe bomen van de paranoot ontstaan. De verrassing was echter groot toen bleek dat dit verhaal was ingediend voor de categorie Fictie van de verkiezing van het Beste Groninger Boek.

Stap voor stap ontdekt Anton – en met hem de lezer – over wat er nodig is om de paranootboom te vermeerderen. Tegelijkertijd leren we ook weduwnaar Anton zelf steeds beter kennen. Je leest door, want je blijft nieuwsgierig naar de oplossing van het raadsel, een oplossing die uiteindelijk complex en van een uitzonderlijke schoonheid blijkt te zijn. Een ontroerend en boeiend verhaal!

DE JONGEN DIE VAN DE WERELD HIELD | TJIBBE VELDKAMP EN MARK JANSSEN (ILLUSTRATIES)

UITGEVERIJ QUERIDO

Zou je je ouders samenbrengen om jezelf geboren te laten worden? Adem wel. Als 'mogelijk kind' krijgt hij de kans om zijn ouders, die elkaar na hun zo beloftevolle eerste ontmoeting uit het oog dreigen te verliezen, weer bij elkaar te brengen. Maar de tijd dringt, en zijn vrijgevochten vader Vaclav en gezagsgetrouwe moeder Zdenka zijn niet de meest voor de hand liggende match.

Wat volgt is een spannende en verrassende vertelling over een jongen die zo van de wereld houdt dat hij er alles aan doet om geboren te worden. Tjibbe Veldkamp neemt je in dit goed geschreven verhaal mee naar een droomwereld die de verbeelding van jong en oud prikkelt. Versterkt met de sprookjesachtige illustraties van Mark Janssen is De jongen die van de wereld hield mogelijk Veldkamps beste boek.

MIJN DOCHTER DRAAGT EEN STEEN | LILIAN ZIELSTRA

UITGEVERIJ PASSAGE

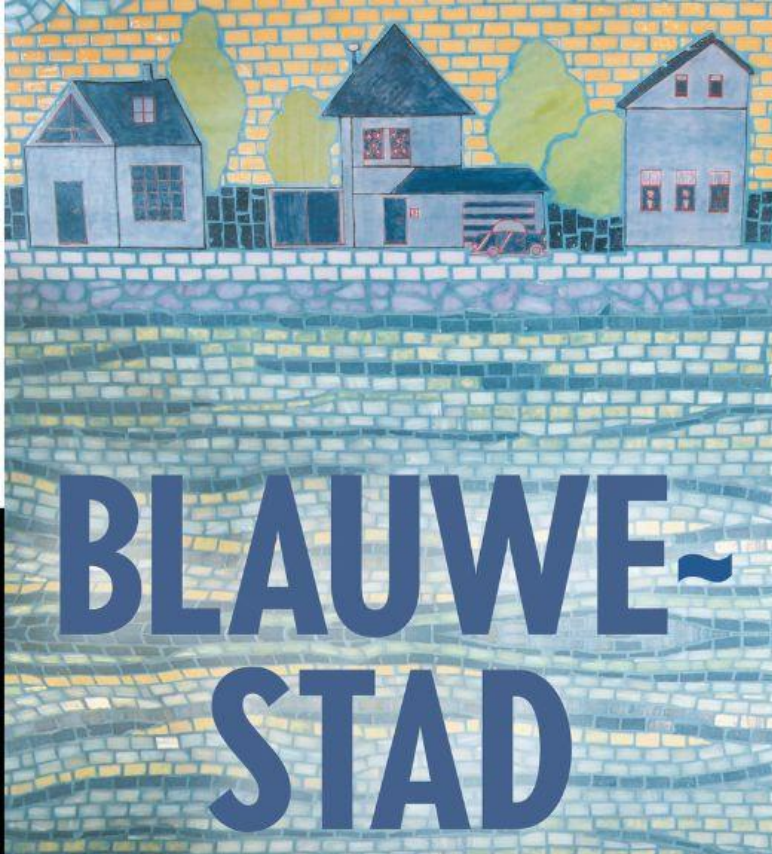
De gedichten in deze beeldschoon vormgegeven bundel beschrijven ogenschijnlijk alledaagse gebeurtenissen in een heldere stijl. Toch is de lichtvoetigheid bedrieglijk, zoals blijkt uit het gedicht over een meisje dat met haar vader een bezoekje brengt aan het abattoir waar hij werkt. In het spanningsveld tussen het spelende kind en de aan haken hangende karkassen ligt de kracht van deze gedichten. In het wit tussen de regels spoken dood en sterfelijkheid.

De bundel bestaat uit twee delen. Is de 'ik' in deel I vooral dochter, in deel II is zij moeder geworden. In dit deel worden de onverwoordbaarheid van het baren en het moederschap gethematiseerd, evenals het zelfverlies dat dit met zich mee kan brengen. Zoals in het gedicht 'Handen', waarin de ik merkt dat zij haar pasgeboren kind met links verzorgt, terwijl ze rechtshandig is: 'ik dacht dat het kwam doordat iets in mij zich had omgedraaid / En de andere kant uitkeek, naar achteren, waar ik gebleven was.' Het zijn passages als deze die Mijn dochter draagt een steen zo mooi en origineel maken.

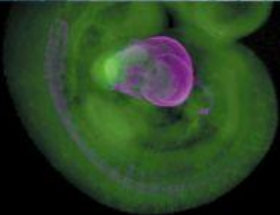
WINNAAR FICTIE

In de categorie fictie heeft de jury dit jaar gekozen voor een boek over mogelijke werelden, gerealiseerde en gemiste kansen, over activisme versus gezagsgetrouwheid en bovenal over verdraagzaamheid en over liefde die tegenstellingen overbrugt. Dit ontroerende boek, dat je in één Adem uitleest, is niet alleen spannend, het is bovendien van een grote filosofische diepgang. De jury kijkt reikhalzend uit naar de toekomstige, maar nu nog ongeboren geesteskinderen van deze schrijver.

De prijs voor het Beste Groninger Boek in de categorie Fictie gaat naar een kinderboek met een volwassen thematiek: De jongen die van de wereld hield van Tjibbe Veldkamp en Mark Janssen.

BLAUWE STAD

EI FOETUS BABY

Een nieuwe geschiedenis
van zwangerschap

Het illustere rijwielmerk

SANDER DE HOSSON
ELS QUAEGBEUR

Leven toevoegen
aan de dagen

Erik Ader
Kinderen
van Amalek

*Mythes en feiten rond het
Israëlich-Palestijns conflict*

NON-FICTIE

Voor de categorie non-fictie werden dit jaar 23 titels ingestuurd. Van de biografie van posterfenomeen Loesje tot de geschiedenis van de Prinsentuin in Stad, van een boek over daten op latere leeftijd tot de avonturen van een wadloopgids – het zat er allemaal tussen. De keuze was niet eenvoudig, maar de jury selecteerde uiteindelijk de volgende vijf titels voor de shortlist:

KINDEREN VAN AMALEK - MYTHES EN FEITEN ROND HET ISRAËLISCH-PALESTIJS CONFLICT | ERIK ADER

UITGEVERIJ PALMSLAG

In *Kinderen van Amalek* poogt oud-diplomaat Erik Ader af te rekenen met zestien hardnekkige mythes over het Israëliisch-Palestijns conflict. Van 'De Zesdaagse Oorlog is begonnen door de Arabische landen' tot 'Israëliisch geweld is legitieme uitoefening van staatsmacht, Palestijns geweld is terrorisme', het komt allemaal aan bod.

Ader reisde in 1966 voor het eerst af naar het Midden-Oosten. Later was hij als diplomaat werkzaam in de regio en bezocht hij Israël en de bezette gebieden vele malen. Kort nadat dit boek verscheen, escaleerde het langlopende conflict tussen Israël en Hamas op ongekende wijze. Ook in de afgelopen maanden kwamen de door Ader bestreden mythes weer voorbij. Tragisch genoeg schreef hij met *Kinderen van Amalek* misschien wel het juiste boek op het juiste moment: genuanceerd en getuigend van een levenslange betrokkenheid op de regio en het conflict.

LEVEN TOEVOEGEN AAN DE DAGEN, VAN SLECHTNIEUWS-GESPREK TOT LAATSTE ADEM EN ROUW – HOE EEN STERVENSPROCES VERLOOPT | SANDER DE HOSSON & ELS QUAGEBEUR

UITGEVERIJ ARBEIDERSPERS

We denken er meestal liever niet aan, maar we krijgen er allemaal mee te maken: de dood. Maar wat moet er gebeuren als blijkt dat we ongeneeslijk ziek zijn? Moet alles uit de kast gehaald worden om ons zo lang mogelijk te laten leven, of is er ook een andere route denkbaar, eentje waarbij de kwaliteit van leven voorop staat? Daarover vertellen Sander de Hosson (longarts) en Els Quagebeur (schrijver en journalist) in dit toegankelijke boek. Ze leggen uit wat het betekent als we het bericht krijgen dat we 'uitbehandeld' zijn, hoe we ons kunnen voorbereiden op een naderende dood en wat er precies gebeurt als we stervende zijn. Ook rouw en rouwverwerking komen aan bod, want die beginnen niet pas na de uitvaart, maar al op het moment dat we te horen krijgen dat we niet meer beter worden. De Hosson en Quagebeur illustreren hun betoog met vele trefzeker opgetekende verhalen uit de praktijk. Dat maakt *Leven toevoegen aan de dagen* een boek dat, aldus de jury, iedereen zou moeten lezen.

FONGERS, HET ILLUSTRERE RIJWIELMERK | JOS RIETVELD

JOADOOR

Fongers maakte van 1885 tot 1970 klasserijwielen die een leven lang meegingen en nog steeds populair zijn onder verzamelaars.

Dit beeldschoon vormgegeven boek beschrijft de opkomst en ondergang van het bedrijf, de familie Fongers, de klandizie van de koninklijke familie en het fietsgebruik in de stad Groningen.

Fongers, het illustere rijwielmerk bevat niet alleen tekst maar ook tal van foto's van fietsen, de fabriek en de familie, en vele afbeeldingen van affiches, emailen reclameborden en ander promotiemateriaal. Auteur Jos Rietveld put uitvoerig uit de Groninger Archieven en het privéarchief van de familie Fongers en heeft die schat aan informatie om kunnen zetten naar een toegankelijk en veelomvattend verhaal over dit gerenommeerde Groningse bedrijf, ingebed in de context van de tijd en de stad. De liefde voor de Fongers-fiets spat ervan af!

BLAUWESTAD, EEN DORP IN UITVOERING EN EEN POGING HET LAND NAAR ONZE HAND TE ZETTEN | KARIN SITALSING

UITGEVERIJ ATLAS CONTACT

Waar ooit boeren jaar na jaar hun akkers bewerkten, werd in 2005 de kraan opengezet. Een 800 hectare groot meer ontstond, waarin vervolgens een dorp werd gebouwd dat uiteindelijk de naam Blauwestad kreeg. Maar kan dat eigenlijk wel, een leefbaar dorp ontwikkelen op de tekentafel? Journalist Karin Sitalsing vatte maandenlang post bij het plaatselijke Havenkantoor en laat in dit boek de verhalen van bewoners, bezoekers en betrokken bestuurders de revue passeren. Ze bekijkt de ontwikkeling van Blauwestad van diverse, soms onverwachte kanten, geeft ruimte aan de vele standpunten en laat de waardeoordelen aan de lezer. Ze plaatst bovendien het ontstaan van Blauwestad in een breder perspectief, namelijk: wat is de essentie van een gemeenschap? Een actueel thema nu de Groningers worden uitgedaagd om – na 60 jaar gaswinning – de leefbaarheid van hun omgeving te verbeteren.

EI, FOETUS, BABY | TRUDY DEHUE

UITGEVERIJ ATLAS CONTACT

Ei, foetus, baby – een nieuwe geschiedenis van zwangerchap is een strijdvaardige wetenschapsfilosofische geschiedenis van de zwangerschap.

Dehue maakt duidelijk dat de woorden en beelden die rond zwangerschap worden gebruikt niet neutraal zijn, maar gevolgen hebben voor de rechten van de betrokken vrouwen.

Zo werd het opzettelijk beëindigen van een zwangerschap eeuwenlang benoemd als ‘het opwekken van de maandstonen’ – en dus een zaak van de vrouw zelf – terwijl het nu ‘abortus’ heet, oftewel een medisch-ethische kwestie die inmenging van derden veronderstelt. Dehue beschrijft met compassie het lijden van de zwangere door toedoen van onder andere de katholieke kerk. Om ervoor te zorgen dat ongebornen kinderen kans maakten op een plaats in de hemel, moesten zij bij een dreigende miskraam of stilgeboorte desnoods door priesters uit de buik worden gesneden om bijtijds te kunnen worden gedoopt, met alle gevolgen voor de moeder.

Ei, foetus, baby is een scherp, betrokken pleidooi om ‘mensen die kunnen dragen en baren evenveel recht te gunnen op lichamelijke integriteit als alle anderen, en hen dus eindelijk niet langer met eigen godsdienstige overtuigingen, seculiere assumpties of strafwetten te bestoken’.

WINNAAR NON-FICTIE

Nederland kent tal van regio's die hoog scoren op lijstjes waar niemand op wil staan: gebieden waar armoede heerst, uitzichtloosheid, krimp. Is daar nou echt niets aan te doen? In Oost-Groningen werd besloten het groot, groter, grootst aan te pakken: een heel nieuw dorp moest er komen, inclusief een fonkelnieuw meer, op de plek waar eeuwenlang aardappelen werden geteeld. Het ging met vallen en opstaan, maar nu wordt er gewoond, gerecreëerd, gelééfd.

Hoe het zover kwam, heeft Karin Sitalsing met veel vaart en humor opgeschreven in een meanderend, informatief en soms bijna filosofisch verslag. Blauwestad – een dorp in uitvoering en een poging het land naar onze hand te zetten is wat de jury betreft verhalende non-fictie op haar best, en daarmee de terechte winnaar van het Beste Groninger Boek 2024 in de categorie non-fictie.

NOORDWOORD
Munnekeholm 2
9711 JA Groningen
www.NOORDWOORD.nl

KVK: 01147223
IBAN: NL47 RABO 0349 8471 69

Contact

Voor vragen kunt u mailen naar:
contact@noordwoord.nl